

Anno 67 a.C. Ep.ad Atticum 1,9.1.1-2.6

CICERO ATTICO SAL.

Nimium raro nobis abs te litterae adferuntur, cum et multo tu facilius reperias qui Romam proficiscantur quam ego qui Athenas et certius tibi sit me esse Romae quam mihi te Athenis. itaque propter hanc dubitationem meam brevior haec ipsa epistula est, quod, cum incertus essem ubi esses, nolebam illum nostrum familiarem sermonem in alienas manus devenire.

Signa Megarica et Hermas de quibus ad me scripsisti vehementer exspecto. quicquid eiusdem generis habebis dignum Academia tibi quod videbitur, ne dubitaris mittere et arcae nostrae confidito. [...]

20 gennaio 59a.C. - Ep. Ad Atticum 1,18.1-3

CICERO ATTICO SAL.

Nihil mihi nunc scito tam deesse quam hominem eum quocum omnia quae me cura aliqua adficiunt una communicem, qui me amet, qui sapiat, quicum ego cum loquar nihil fingam, nihil dissimulem, nihil obtegam. abest enim frater ἀφελέστατος et amantissimus. †Metellus† non homo sed 'litus atque aër' et 'solitudo mera'. tu autem qui saepissime curam et angorem animi mei sermone et consilio levasti tuo, qui mihi et in publica re socius et in privatis omnibus conscius et omnium meorum sermonum et consiliorum particeps esse soles, ubinam es? ita sum ab omnibus destitutus ut tantum requietis habeam quantum cum uxore et filiola et mellito Cicerone consumitur. nam illae ambitiosae nostrae fucosaeque amicitiae sunt in quodam splendore forensi, fructum domesticum non habent. itaque cum bene completa domus est tempore matutino, cum ad

forum stipati gregibus amicorum descendimus, reperire ex magna turba neminem possumus quocum aut iocari libere aut suspirare familiariter possimus. qua re te exspectamus, te desideramus, te iam etiam arcessimus. multa sunt enim quae me sollicitant anguntque, quae mihi videor auris nactus tuas unius ambulationis sermone exhaustire posse.

Ac domesticarum quidem sollicitudinum aculeos omnis et scrupulos occultabo neque ego huic epistulae atque ignoto tabellario committam. atque hi (nolo enim te permoveri) non sunt permolesti, sed tamen insident et urgent et nullius amantis consilio aut sermone requiescunt; in re publica vero, quamquam animus est praesens, tamen vulnus etiam atque etiam ipsa medicina efficit. nam ut ea breviter quae post tuum discessum acta sunt colligam, iam exclames necesse est res Romanas diutius stare non posse. etenim post profectionem tuam primus, ut opinor, introitus fuit fabulae Clodianae, in qua ego, nactus, ut mihi videbar, locum resecandae libidinis et coërcendae iuventutis, vehemens flavi et omnis profundi viris animi atque ingeni mei, non odio adductus alicuius sed spe non corrigendae sed sanandae civitatis.

Adflicta res publica est empto constupratoque iudicio. vide quae sint postea consecuta. consul est impositus is nobis quem nemo praeter nos philosophos aspicere sine suspiritu posset. quantum hoc vulnus! facto senatus consulto de ambitu, de iudiciis, nulla lex perlata; exagitatus senatus, alienati equites Romani quod erat 'qui ob rem iudicandam'. sic ille annus duo firmamenta rei publicae per me unum constituta evertit; nam et senatus auctoritatem abiecit et ordinum concordiam disiunxit.

30 novembre 58a.C. - da Durazzo – Ep. Af familiares 14,3.1.1-4.8

TULLIUS S. D. TERENTIAE SUAE ET TULLIAE
ET CICERONI

Accepi ab Aristocrito tris epistulas, quas ego lacrimis prope

delevi. conficior enim maerore, mea Terentia, nec meae me miseriae magis excruciant quam tuae vestraeque. ego autem hoc miserior sum quam tu, quae es miserrima, quod ipsa calamitas communis est utriusque nostrum, sed culpa mea propria est. meum fuit officium vel legatione vitare periculum vel diligentia et copiis resistere vel cadere fortiter. hoc miserius, turpius, indignius nobis nihil fuit. qua re cum dolore conficiar, tum etiam pudore. pudet enim me uxori [mae] optimae, suavissimis liberis virtutem et diligentiam non praestitisse. nam mi ante oculos dies noctesque versatur squalor vester et maeror et infirmitas valetudinis tuae. spes autem salutis pertenuis ostenditur. inimici sunt multi, invidi paene omnes. eicere nos magnum fuit, excludere facile est. sed tamen, quam diu vos eritis in spe, non deficiam, ne omnia mea culpa cecidisse videantur.

Ut tuto sim quod laboras, id mihi nunc facillimum est, quem etiam inimici volunt vivere in tantis miseriis. ego tamen faciam quae praecipis. amicis quibus voluisti egi gratias et eas litteras Dexippo dedi meque de eorum officio scripsi a te certiore esse factum. Pisonem nostrum mirifico esse studio in nos et officio et ego perspicio et omnes praedicant. di faxint ut tali genero mihi praesenti tecum simul et cum liberis nostris frui liceat! nunc spes reliqua est in novis tribunis pl. et in primis quidem diebus. nam si inveterarit, actum est. ea re ad te statim Aristocritum misi ut ad me continuo initia rerum et rationem totius negoti posses scribere; etsi Dexippo quoque ita imperavi statim ut recurreret, et ad fratrem misi ut crebro tabellarios mitteret. nam ego eo nomine sum Dyrrachii hoc tempore ut quam celerrime quid agatur audiam, et sum tuto; civitas enim haec semper a me defensa est. cum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo.